

Коробова І. В. Метод проектів як технологія творчості учнів у процесі навчання фізики[Текст]/ С. В. Кравченко, І. В. Коробова // Пошук молодих : матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. [«Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і вищій школі»], (Херсон, 24-25 квітня 2014 р.) / [уклад.: В. Д. Шарко]. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2014. – Вип. 13. – С. 24-25.

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

Кравченко С.В., Коробова І.В.

Херсонський державний університет

В умовах ХХІ століття необхідно докорінно переосмислити освітній процес у школі. Сьогодення обумовлює детальний розгляд технологій становлення особистості учня: він виступає як проектувальник життя. Адже сучасна людина – це людина, яка здатна на саморозвиток, є компетентною, конкурентноздатною особистістю, яка вміє творчо розв'язувати проблеми, прагне змінити на краще своє життя й життя своєї країни. Компетентісно спрямована освіта, як зазначається у «Державному стандарті базової і повної середньої освіти», створює передумови для індивідуалізації та диференціації навчання, його профільності у старшій школі, запровадження особистісно орієнтованих педагогічних технологій, формування соціальної, комунікативної, комп'ютерної та інших видів компетентностей учнів, поглиблення практичної і творчої доміант навчальної діяльності [3, с. 4].

Впровадження методу проектів в освіті не є новою або революційною ідеєю. Метод проектів отримав в школах підтримку після того, як вчені підтвердили те, що вчителі знали вже давно: учні активніше беруть участь у навчанні, якщо у них з'являється можливість долучитись до вирішення складних, важких для виконання, а інколи і заплутаних проблем, які тісно пов'язані з реальним життям. Дана проблема є актуальною, так як в Україні, як і в світовій педагогічній думці, продовжуються вестися дискусії щодо розуміння сутності педагогічних, освітніх технологій, зокрема сутності методу проектів як технології творчості.

Нашою **метою** було дослідити стан впровадження методу проектів у загальноосвітніх школах у процесі вивчення фізики. У зв'язку з цим були сформульовані наступні **завдання**:

- з'ясувати особливості проектної діяльності учнів порівняно з традиційними методами навчання;
- дослідити стан впровадження методу проектів у процесі вивчення фізики шляхом анкетування вчителів;
- виявити ставлення учнів до впровадження проектної технології у навчання фізики.

Шкільний курс фізики має величезні можливості для розвитку творчого потенціалу учнів. Розв'язанню цієї проблеми присвячені праці методистів-фізиків: П. Атаманчука, Н. Бабаєвої, О. Бугайова, С. Гончаренка, А. Давидьона, Н. Зверєвої, І. Коробової, Є. Коршака, Б. Кремінського, О. Ляшенка, Р. Малафєєва, А. Павленка, В. Разумовського, О. Сергєєва, Л. Тарасова та інших науковців [1, с. 4]. Власне ідея включення **проектної діяльності** в освітній процес була запропонована американським педагогом і філософом Джоном Дьюї більше століття тому. Вперше у вітчизняній педагогіці актуальність цієї проблеми вивчав О. Макаренко, який в результаті своєї новаторської педагогічної діяльності дійшов висновку про **проекування особистості як суб'єкта педагогічної праці**. Таку думку не раз висловлював і В. Сухомлинський, багатогранну педагогічну спадщину якого пронизує ідея проектування людини.

У процесі дослідження нами з'ясовано, що **метод проектів – педагогічна технологія**, зорієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх застосування і набуття нових (часто шляхом самоосвіти). Активне залучення учнів до тих або інших проектів дає можливість засвоїти нові способи людської діяльності в соціокультурному середовищі. Нижче звернемо увагу читача на видах дослідницьких проектів та їх організацію [2, с. 62]. **Дослідницький проект за змістом** може бути:

- монопредметним (виконується на матеріалі одного предмета);
- міжпредметним (інтегрується суміжна тематика декількох предметів, наприклад фізика, географія, історія, інформатика);
- підсумковим, коли за результатами його виконання оцінюється засвоєння учнями певного навчального матеріалу;
- поточним, коли на самоосвіту і практичну діяльність виноситься із навчального курсу лише частина змісту навчання.

Сьогодні метод проектів вважається одним із перспективних видів навчання, тому що він **створює умови для творчої самореалізації учнів**, підвищує мотивацію для отримання знань, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей школярів. Учні набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя. Проектне навчання – корисна альтернатива класно-урочній системі, але воно аж ніяк не повинно витіснити її [4]. Для вивчення стану впровадження методу проектів у загальноосвітніх школах при вивченні фізики нами були складені анкети для вчителів фізики та учнів.

Результати опитування вчителів. Протягом педагогічної практики нами були опитані вчителі фізики міста Херсона та області. 73,3% вчителів вважають доцільним впроваджувати досвід творчої діяльності на уроках фізики. 26,7% вважають, що це робити потрібно залежно від ситуації. Серед відомих педагогічних технологій понад 75% опитуваних називають технології розвитку творчої особистості, у тому числі 62% з них відмічають метод проектів. У той же час на запитання «чи відомий вам метод проектів?» 66,7% відповідають, що відомий і 33,3% - частково відомий. Тобто, усі вчителі у тій чи іншій мірі обізнані про метод проектів. Далі для нас було цікавим дізнатися, у якій мірі проектна технологія застосовується у практиці навчання фізики. Опитування показало, що 33,3% вчителів іноді використовують метод проектів на уроках; 60% використовували декілька разів за свою педагогічну діяльність і 6,7% взагалі не використовували. Здебільшого метод застосовують у 9-11 класах. Серед тих, хто не досить часто використовує або взагалі не використовує метод проектів на уроках - 13,3% не знають, як правильно використовувати даний метод; 6,7% - не вважають доцільним; 80% - не мають часу для того, щоб організувати проектну діяльність учнів. Аналізуючи результати дослідження, можна зробити висновки, що **методика використання методу проектів не зовсім відома вчителям фізики**. Вони обізнані лише частково з даного питання, але в той же час використання даного методу на уроці вважають доцільним.

Результати опитування учнів. У межах нашого дослідження було опитано 38 учнів 9 і 10 класів Херсонської багатoproфільної гімназії № 20 ім. Б. Лавренюва. З них 44,8% - хлопці, 55,2% - дівчата. Аналіз анкетування учнів показав, що велика кількість учнів вважають себе творчими особистостями. У той же час лише для 10% учнів фізика є улюбленим предметом, хоча більше, ніж половині опитаних фізика скоріше подобається, ніж ні. На наш погляд, такому ставленню до предмета сприяє педагогічна майстерність вчителя та цікаве викладання навчального матеріалу. Більша половина учнів хотіли б бачити на уроках цікаві демонстрації. Звичайно, що цікаві домашні завдання погодилась виконувати лише невелика частка учнів (10%). Приблизно 45% опитаних не хотіли б виконувати проекти з фізики. На нашу думку, **таке ставлення до проектів зумовлене тим, що лише половина учнів знають, що таке учнівські проекти**. Інші або ж не знають взагалі, або ж частково розуміють сутність проектної діяльності.

Підсумовуючи результати опитування учнів, можна припустити, що більшості учнів сподобалось би виконувати проекти з фізики, оскільки переважна частина з них вважають

себе творчими особистостями, і важливим чинником у ставленні до предмету знаходять **можливість проявити себе.**

Література:

1. Коробова І. В. Розвиток дивергентного мислення учнів основної школи у навчанні фізики: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. Спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізика)» / І. В. Коробова. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2000. – 16 с.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х. : Вид.група «Основа», 2009. – 176 с.
3. Сучасні технології в освіті: Реком. бібліогр. покажч. Ч. 1. Сучасні технології навчання / АПН України. ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського; Уклад. : І. П. Моїсєєва, Н. Д. Грудініна. – К., 2005. – 211 с.
4. Ящук С. М. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проектно-технологічної діяльності /С. М. Ящук // Рідна школа. – 2004. – № 4. – С. 9-11.